

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a személyesen eljár felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a dr. Orosz V. Sándor ügyvéd (**felperesi képviselő címe**) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen baleseti kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. február 20. napján kelt 64.M.820/2016/112. sorszámú ítélete ellen az alperes által 113. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, míg az alperest terhelő szakértői díj és költség összegét 121.785 (százhuszonegyezer-hétszáznyolcvanöt) forintra leszállítja. A fennmaradó 985.356 (kilencszáznyolcvanötezer-háromszázötvenhat) forint szakértői díjat és költséget az állam viseli.

A felperes pernyertességének arányát 11 %-ra változtatja meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.305 (ezer-háromszázöt) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a felperes 2012. november 5. napjától ált határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban az alperesi munkáltatónál, műtősségéd munkakörben. A felperes illetménye az alábbiak szerint alakult: 2012. december 1-jétől 125.000 forint, 2013. január 1-jétől 130.000 forint, 2013. szeptember 1-jétől 140.000 forint, 2014. január 1-jétől 141.000 forint, 2015. január 1-jétől december 31-ig pedig bruttó 140.979 forint volt. A felperes a besorolási illetményen felül a teljesített ügyeletek számától függően további illetményre vált havi szinten jogosulttá. A felperes munkaköri feladatait az ... Klinikán látta el. Az iratok közé csatolásra került a munkaköri leírás, amely részletesen tartalmazta a felperesi feladatokat.
- [2] A felperes 2013. július 6-án üzemi balesetet szenvedett el. A 2013. szeptember 30-án kelt munkabaleseti jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes a baleset napján kevéssel éjfél előtt

császármetszéshez kapott riasztást. Munkatársnője után lépett a műtőbe és egy kisebb méretű - kb. 2-3 cm átmérőjű - vízfoltot megcsúszott, egyensúlyát elvesztette, nekiesett a műtőkocsinak, ami a műtőben található üveges szekrénynek csapódott. Az esés következtében a felperes bal bokájában fokozódó fájdalmat érzett, a bokája megduzzadt, egyre kevésbé tudta terhelni. A felperes az aznapi munkarendjét csaknem teljesen végig dolgozta, ezután jelentkezett a ... Kórház és ... Ambulanciáján, ahol bal bokájának szalagszakadását diagnosztizálták, boka rögzítő viselését és szigorú pihenést írtak elő. A munkabaleseti jegyzőkönyv tartalmazta azt is, hogy a baleseti körülmények vizsgálata során megállapításra került, hogy az érintett műtőben a padlózat teljesen sík, rés- és botlásmentes felületű linóleum volt. A műtő padozatát mintegy 2,5-3 hónappal a balesetet megelőzően egy speciális védőréteggel vonták be, ami a megkérdezett munkavállalók elmondása szerint nedves állapotban csúszós volt. A vízfolt eredetét megállapítani nem sikerült, ugyanis a takarító személyzet általában csak a műtéteket követően végez takarítást a műtőben, a baleset időpontjáig azonban semmilyen műtéti beavatkozás nem történt, így takarításra sem volt szükség. A felperes a baleset időpontjában a műtőben kötelező steril, gumiból készült műtőspapucsot viselte. A munkabaleseti jegyzőkönyv a baleset közvetlen kiváltó okaként a műtő linóleum padozatának nedvességét jelölte meg. A hasonló balesetek megelőzéséhez szükséges munkáltatói intézkedésként az került feltüntetésre, hogy a jövőben a takarító személyzet minden műtét előtt köteles a műtő padlózatának állapotát ellenőrizni, az esetleges csúszásveszélyt megszüntetni.

- [3] A balesetről rögtön, 2013. június (pontosabban július) 6. napján írásos feljegyzés készült, amely a fentiekkel összhangban tartalmazta a megtörtént eseményt. A felperes személyes meghallgatására 2013. június (pontosabban július) 11-én került sor; N.Gy. munkavédelmi előadó kérdezte a felperest a történetekről.
- [4] A felperes 2013. szeptember 30-án kelt kárigénybejelentő lapon az átlagbére és a baleseti táppénz közötti különbséget megfizetését, gyógyszerköltségként 1.941 forint megtérítését kérte.
- [5] A 2013. augusztus 5-én kelt, Magyar Államkincstár határozata a 2013. július 6-án bal boka szalagszakadását okozó felperesi balesetet üzemi balesetnek ismerte el. Megállapította, hogy a felperest keresőképtelenségének idejére baleseti táppénz illeti. A határozat ellen fellebbezés benyújtására nem került sor, így az jogerőre emelkedett.
- [6] Az alperes 2014. március hónapban kelt határozata megállapította, hogy a felperes 2013. július 6-án bekövetkezett munkabalesetével kapcsolatosan kártérítésre jogosult. E körben rögzítésre került, hogy a felperes elmaradt munkabérre, így a teljes táppénzes időszakra vonatkozóan 100 %-os baleseti táppénz és az átlagjövedelem közötti különbségre vált jogosulttá. Egyéb kiadásként 1.941 forint összegű gyógyszerköltség merült fel.
- [7] A felperes ezen balesetből eredően 2013. július 8-tól 2013. szeptember 28. napjáig volt betegállományban. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár területi szerve által hozott, 2013. november 28-án kelt határozat alapján a felperes részére 995 forint visszafizetésére került sor. A határozat rögzítette, hogy a Nidol tabletta az üzemi balesettel összefüggő betegség kezeléséhez kapcsolódott, így a felperes által megfizetett térítési díj visszafizetéséről rendelkezett. A Fastum gél, illetve a Fortedol filmtabletta esetén azonban a térítési díj visszafizetésére nem látott lehetőséget, ahogy a rugalmas pólya esetében sem.

- [8] A 2013. december 20. napján a ... Kormányhivatala Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság által meghozott határozat a felperes baleseti járadék megállapítása iránt előterjesztett kérelmét elutasította. A rendelkező rész szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 10 %, egészségi állapota 90 %, az egészségkárosodás kezdő időpontja 2014. július 6. napja volt.
- [9] A felperest 2014. október 2. napján munkavégzés közben ismételten baleset érte. A 2014. november 20-i munkabaleseti jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes a felmosott padlózatú műtőbe lépett be - ahol a csúszásveszélyre figyelmeztető tábla nem került kihelyezésre - onnan a műtőasztalt akarta kihozni, azonban annak elmozdításához nagy erőfeszítés volt szükséges, melynek következtében a felmosott padlózaton elesett. A felperes a sérülést követően a munkáját folytatta, a baleset tényét csak másnap jelentette. A ... Szolgálat sebészeti szakrendelésén történt vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az esés következtében az ágyéki csigolyák és a medence egyéb részei rándultak, húzódtak meg. A felperest háziorvosa 2014. október 3-tól 2014. október 26. napjáig táppénzes állományba vette. A munkabaleseti jegyzőkönyv rögzítette továbbá, hogy a baleset körülményeinek vizsgálata során megállapítást nyert, hogy az érintett műtőasztal jól mozgatható, nehézség csak annak súlyából adódóan jöhetett létre. Rögzítették továbbá, hogy a vezető műtősnő elmondása szerint a műtőasztal működésének hibáját felperes nem jelezte. A takarító személyzet a csúszásveszélyt jelző tábla kihelyezését valóban elmulasztotta. A felperes a műtőben kötelező steril, gumiból készült műtőspapucsot viselte. A baleset bekövetkeztében a felperes figyelmetlensége, valamint a csúszásveszélyre figyelmeztető tábla hiánya játszott szerepet.
- [10] A felperes 2015. február hónapban alhasi fájdalmai miatt fordult orvoshoz, mely vizsgálat során nála lágyéksérvet diagnosztizáltak. A felperes ezt követően is munkát végzett, munkaköri feladatait ellátta. 2015. május 19-én egyik kollégájával együtt egy beteget emelt át, mely mozdulat közben alhasi nyilallást érzett, valamint azt, hogy valami komoly dolog történt a szervezetében. A felperes rosszul érezte magát, betegállományba került, problémáját az alperesi munkáltatónak is jelezte. Lágyéksérve miatt 2015. július 7. napjára jegyezték elő műtetre, amikor is laporoszkópos technikával végzett lágyéksérv műtéten esett át. Ezt követően már nem dolgozott az alperesi munkáltatónál, 2015. május 20. napjától 2016. szeptember 4. napjáig folyamatosan munkaképtelen volt.
- [11] A felperes háziorvosa a foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos bejelentést nyújtott be az illetékes közigazgatási szervhez. 2015. október 19-én kelt, a ... Kormányhivatalának végzése, melyben értesítette az alperest arról, hogy 2015. október 13-án az alperesi munkáltatónál munkavédelmi ellenőrzést tartott, a munkáltatóval szemben a munkavédelmi eljárást hivatalból megindította. A 2015. október 20-án kelt határozatban megjelölt munkavédelmi ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok megszüntetésére kötelezte a munkáltatót. E körben megjelölésre került, hogy a műtősségéd munkakörben foglalkoztatott munkavállalók részére a tevékenységüknek megfelelő védőcipő, mint egyéni védőeszköz típusát, védelmi képességét a hatályos jogszabályi előírások szerint kell meghatározni, valamint, hogy a munkavédelmi oktatás keretében tájékoztatást kell nyújtani az egészséget nem veszélyeztető, kizárólagos emelés, anyagmozgatás szabályairól. Az indokolási rész tartalmazta, hogy a felperes esetében a munkáltató által kitöltött „Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra” elnevezésű nyomtatványon a munkavállalót a kézi anyagmozgatás során érő jellemző súlyterhelési értékek nem kerültek megjelölésre. Ennek

hiányában nem állt a foglalkozási egészségügyi orvos rendelkezésére teljeskörű információ a munkaköri alkalmasság megítéléséhez.

- [12] A 2015. október 30. napján kelt vizsgálati lap felperes foglalkozási megbetegedésének kivizsgálásával összefüggésben keletkezett. Ennek tartalma szerint az ... Klinikán nem volt külön műtősségéd és beteghordó munkakör, a gyakorló műtősségéd munkakörben foglalkoztatottak mindkét feladatot végezték. Az irat részletes tényállást tartalmazott arra vonatkozóan, hogy 2015. februárjában a felperes milyen tüneteket észlelt magán. Rögzítette továbbá azt is, hogy a felperest 2014. október 2-án milyen baleset érte, valamint az is részletesen ismertetésre került, hogy 2015. május 19-én milyen beteget emelt át a felperes a munkakörében eljárva és ezt követően milyen tüneteket tapasztalt. A hatóság tájékoztatta továbbá a felperest arról, hogy a foglalkozási megbetegedés gyanúját kizárólag orvos jogosult bejelenteni. A kivizsgálás lezárása előtt a felperes háziorvosa, dr. **Sz.O.P.** több diagnózissal még egy bejelentő lapot küldött a hatóságnak. A határidő késedelmére tekintettel azonban a betegség-gyanú kivizsgálása folyamatban maradt.
- [13] A 2015. december 1-jén kelt vizsgálati lap a felperes háziorvosa által bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúja okán került kiállításra. Ebben szerepelt D15 kódszámon súlyos depresszió, gastroesophagealis reflux, nyelőcsőfekély, hypertonia, lumboischialgia diagnózis, coxarthrosis polyartitis, ízületi merevség diagnózis. A 2016. február 9. napján kelt, ... Kormányhivatalának határozata szerint a felperes egészségi állapotának mértéke 60 %, egészségkárosodása 40 %, ezen állapot kialakulásának kezdő időpontja 2016. február 3., így a felperes B2 minőségű kategóriába tartozik.
- [14] Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztálya az ágyéki gerinc porckorong tehermozgatás által okozott betegségei diagnózist D12 kódszámon, valamint a munkavégzéssel vagy a munkakörnyezettel kapcsolatos egyéb betegségek diagnózist D17 kódszámon elfogadta és nyilvántartásba vette. Az egyéb diagnózisokkal történt foglalkozásimegbetegedés-gyanú bejelentését azonban nem fogadta el, azt nem vette nyilvántartásba.
- [15] A 2016. május 25-én kelt, Magyar Államkincstár határozata a felperes bejelentett és kivizsgált lumboischialgia és lágyéksérv diagnózisokkal történő foglalkozási megbetegedést baleseti ellátásra jogot adó balesetnek, betegségnek, üzemi balesetnek ismerte el. Az ugyanezen a napon kelt, Magyar Államkincstár következő határozata a felperes által bejelentett és kivizsgált súlyos depresszió, gastroesophagealis reflux, nyelőcsőfekély, hypertonia, coxarthrosis, cerviobrachialis syndroma, ízületi merevség diagnózisokkal történt foglalkozási megbetegedésének tényét elutasította.
- [16] A felperes az alperesnél fennállt jogviszonya fennállása alatt több foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton is részt vett. A jogviszony létesítésekor, 2012. november 15-én végzett vizsgálat szerint alkalmas minősítést kapott szemüveggel. A 2019. május 9. napján történt időszakos vizsgálat szerint munkakör betöltésére alkalmas volt szemüveggel. A felperes saját kezdeményezésére 2014. március 4-én soron kívüli vizsgálaton vett részt, a foglalkozás-egészségügyi orvos azonban erről számára véleményt adni nem tudott. Felhívta a felperest arra, hogy megfelelő beutalóval, hiányzó friss szakorvos véleményekkel, tüdőszűrés laborvizsgálati eredményeivel jelentkezzen ismét alkalmassági vizsgálatra. A felperes 2014. május 16. napján ismételten beutaló nélkül jelent meg a

vizsgálaton, ennek hiányában azonban véleményadásra nem került sor. A felperes 2014. augusztus 13-án soron kívüli vizsgálaton jelent meg a foglalkozás-egészségügyi orvosnál, alkalmas minősítést kapott szemüveggel, rendszeres kontroll mellett. A felperes beutalóval 2015. május 13. napján ismételt vizsgálaton jelent meg, ahol alhasi panaszokat jelzett a foglalkozás-egészségügyi orvosnak és bemutatta a Sebészti Osztályra szóló beutalóját. Az orvos tájékoztatója szerint a sebészeti ellátás megtörténtét, a betegállomány leteltét követően a szakvéleménnyel együtt szükséges a foglalkozás-egészségügyi orvosnál való ismételt jelentkezése. A következő soron kívüli vizsgálatra 2016. május 17-én került sor. A 2016. május 17-én végzett soron kívüli vizsgálatra a felperes két beutalót is vitt, azonban nem vitte magával a háziorvosi gondozási adatokat, a friss szakorvosi leleteket, szakvéleményeket, az elsőfokú szakvélemény teljes anyagát és a folyamatban lévő másodfokú szakvéleményt, így ezek hiányában a foglalkozás-egészségügyi orvos a felperes alkalmaságáról nyilatkozni nem tudott. A 2016. október 15-én kelt elsőfokú munkaköri alkalmassági vélemény szerint a felperes gyakorló mütössegéd munkakör betöltésére nem alkalmas minősítést kapott.

[17] A 2016. február 3. napján kelt, ... Kormányhivatala elsőfokú orvosi véleménye szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 40%-os, míg egészségi állapota 60 %-os mértékű volt. A részkárosodások körében meghatározásra került, hogy felperes mozgásszervi részkára 15 %-os, szív- és érrendszeri károsodása 9 %-os, légzőszervi részkára 9 %-os, pszichiátriai részkára 15 %-os mértékű. A 2013. július 6-án bekövetkezett üzemi balesetből eredő egészségkárosodása 10 %-os, a 2014. október 2-án bekövetkezett üzemi balesetből eredő egészségkárosodása 0 %-os.

[18] A 2016. március 16-án kelt, ... Kormányhivatalának határozata a felperes megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítására irányuló kérelmét elutasította. 2016. november 28-án a munkáltató arról tájékoztatta a felperest, hogy a 2016. október 13-án kelt munkaalkalmassági vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a felperes a munkakör betöltésére nem alkalmas. Ekkor került a felperes tájékoztatásra arról is, hogy lehetősége van az iskolai végzettségének, szakképzettségének és egészségi állapotának megfelelő másik munkakör lehetőségét igénybe venni. A felperes a tájékoztatót 2016. december 1-jén vette át, és ugyanezen a napon nyilatkozott arról, hogy ezen lehetőséggel nem kíván élni.

Ezt követően a munkáltató a felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2017. január 17-én kelt intézkedésével, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban Kjt.) 30. § (1) bekezdés c) pontja alapján megszüntette.

A felperes 2017. április 25-től 2017. július 23-ig álláskereső járadékban részesült.

A 2017. augusztus 21. napján kelt, ... Kormányhivatalának határozata szerint a felperes 2017. július 24. napjától rokkantsági ellátásra vált jogosulttá. A határozat rendelkező része a felperes egészségi állapotának mértékét 41 %-ban határozta meg azzal, hogy felperes C2 minősítési kategóriába került besorolásra. A felperes rokkantsági nyugdíjának összege havi 123.830 forint volt, 2018. január 1-től havi 127.545, 2019. január 1-től pedig havi 130.990 forint volt.

[19] Az elsőfokú bíróság nyomatékosan rögzítette ítéletében, hogy a 2014. október 2. napján bekövetkezett balesetet a felperes nem tette a peres eljárás tárgyává, ezen balesettel összefüggésben erre hivatkozva külön igényt nem terjesztett elő. A 2013. július 6-i balesettel összefüggésben a munkáltatónál felvett munkabaleseti jegyzőkönyvre, míg a 2015. május 19-i, beteg megemelésével összefüggésben a Magyar Államkincstár ... és ... Igazgatósága 2016. május 25-én meghozott azon határozatára hivatkozott, mely szerint a bejelentett, kivizsgált lumboishialgia és lágyéksérv

diagnózisokkal történt foglalkozási megbetegedést baleseti ellátásra jogot adó betegségnek, üzemi balesetnek ismerte el a hatóság.

A felperes kérelme, az alperes ellenkérelme

- [20] A felperes az eljárás során többször módosított, pontosított kereseti kérelmében nem vagyoni kár megfizetésére kérte kötelezni az alperest a 2014. július 6-án bekövetkezett bokasérüléssel járó balesetével összefüggésben. E körben hivatkozott az ezen munkahelyi baleset következményeként kialakult egészségi állapotára és az erre visszavezethető baleseti munkaképesség-csökkenésére. A munkavégzéssel összefüggésben kialakult betegségei, kórisméire - így különösen a Magyar Államkincstár korábban idézett határozatára is - hivatkozással, kérte az alperes kötelezését sérelemdíj megfizetésére, melynek összegét 1.200.000 forintban határozta meg. Kereset-veszteségi járadék jogcímén előterjesztett igényét az alperesi adatszolgáltatást elfogadva terjesztette elő. E körben előadta, hogy a jogviszonya megszüntetésére azért került sor, mert a munkavégzésre alkalmatlanná vált a munkavégzéssel összefüggően bekövetkezett balesete és egészségi állapota okán. Lejárt járadék címén 2017. április 14-től 2019. december 31-ig 3.004.572 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, ezt követően havonta, előre, időbeli korlátozás nélküli igénye 90.870 forintban került meghatározásra. Gyógyszerköltség iránti igényt is előterjesztett 2015. július 7. napjától 2019. december 31-ig a lejárt járadékösszeg, illetve azt követően havi 8.271 forint összegben. Gondozás iránti igénye 2015. július 10. napjától kezdődően 3 három hétre napi 2-3 óra időtartamban 5.000 forint/óra összegben került meghatározásra. A háztartási kisegítő iránti lejárt járadékigényét 2019. december 31-ig jelölte meg napi 2.000 forint összegben, a jövőre nézve szintén azonos napi összeg megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kényszerű otthontartózkodás miatt kulturális többletköltség iránti igénye is volt 2015. május 22-től 2016. július 23-ig 72.273 forint összegben. Hivatkozása szerint az internet-szolgáltatónál egy gyorsabb, nagyobb lehetőséget biztosító szolgáltatást vett igénybe, amely magasabb összegű díjfizetést jelentett. Az ebből eredő különbözeti összeg megfizetésére tartott igényt. A pervittel kapcsolatban költségigényt nem érvényesített. A felperes hivatkozása szerint a jogviszony létesítésekor egészséges volt, betegségben, munkavégzést akadályozó kórismében nem szenvedett. A munkakör ellátásában a munkavégzéssel összefüggésben betegedett meg, a jogviszony fennállása alatt három alkalommal is munkahelyi balesetet szenvedett.
- [21] Alperes a kereseti kérelem elutasítását, felperes perköltségben való marasztalását kérte. Nem vitatta, hogy a felperest 2013. július 6-án munkavégzés közben, a munkafeladat ellátása során baleset érte. A felperes betegségei, kórisméi azonban az alperesnél végzett munkafeladat ellátásával összefüggésbe nem hozhatók, így az általa előterjesztett igény megalapozatlan. Az egészségkárosodás felperesi munkavégzéssel való okozati összefüggését is vitatta. A Magyar Államkincstár által hozott határozattal összefüggésben azt rögzítette, hogy az nem felel meg a törvényi követelményeknek, az abban foglalt megbetegedések akkor keletkeztek, amikor a felperes még nem dolgozott az alperesi munkáltatónál. Hangsúlyozta, hogy a felperes a foglalkozás-egészségügyi vizsgálatok alkalmával a betegségeit, kórisméit eltitkolta, így a munkáltató nem is került olyan helyzetbe, hogy azt megfelelően mérlegelje a munkakör alkalmasságának elbírálása során. Hangsúlyozta továbbá, hogy a felperes az alperesnél fennálló jogviszony ideje alatt más munkáltatónál is foglalkoztatásra került, és ez okozhatta állapotának rosszabbodását, illetve egyes betegségei kialakulását. Kiemelte, hogy a felperes a jogviszonya fennállása alatt semmilyen

egészségügyi gondot, problémát nem jelzett a munkáltató felé. A 2013. július 6-án bekövetkezett balesetet követően szeptember 28-ig volt betegállományban, majd maga jelentkezett munkára. A felperes sérvessége álláspontja szerint nem az alperesnél végzett munka során keletkezett arra is figyelemmel, hogy a felperes más munkáltatónál is végzett jelentős terheléssel járó munkafolyamatokat. E körben előadta azt is, hogy a sérvesség nyilvánvalóan nem egy mozdulat okán alakul ki, az nagy valószínűséggel jóval korábban keletkezett, amelyről a felperes a munkáltatónak nem számolt be. Az alperes kiemelte, hogy a felperes a jogviszony létesítésekor a munkáltatót megtevesztette, olyan tényeket hallgatott el, amelyek a munkaviszony létesítését és fenntartását eleve kizárták volna. E körben utalt az alperes a felperes pszichiátriai kórisméire, valamint mozgásszervi panaszaira.

A szakvélemények kézhezvételét követően akként nyilatkozott, hogy sem a bokasérülés, sem a máshol kialakult sérv értékelhető munkaképesség-csökkenést nem okozott. A jogviszony létesítését megelőzően is fennállott felperesi mozgásszervi panaszok ugyan okozhattak munkaképesség-csökkenést, azonban ezek relevanciával nem bírtak, hiszen ettől eltérő okból vált a felperes a munkavégzésre alkalmatlanná. A munkafeladat ellátására való alkalmatlanságát a felperes természetes kórokú megbetegedései okozták.

Az alperes a kimentés körében hivatkozott arra, miszerint a felperes elháríthatatlan magatartása vezetett a munkaköri feladatainak ellátására való alkalmatlanságára. E körben ismételten hangsúlyozta, hogy a felperes a jogviszony létesítésekor a betegségeit elhallgatta, illetőleg azt a jogviszony fennállta alatt sem jelezte a munkáltató felé. Kiemelte, hogy a felperes az állapota súlyosbodását maga idézte elő, azzal, hogy a jogviszony fennállta alatt más munkáltatónál is végzett munkafeladatok során jelentősen megterhelte magát. A nem vagyoni kártérítés, illetve sérelemdíj iránti igényt eltúlzottnak tartotta, a kereset-veszteség, illetve a kereset-veszteségi járadék tekintetében az igény jogalapját tekintette megalapozatlannak, ugyanakkor az összecszerűség meghatározásához szükséges adatokat szolgáltatva. Szintén eltúlzottnak vélte a gyógyszerköltség iránti felperesi igényt hangsúlyozva, hogy a felperes nem igazolta és bizonyította, hogy ezen gyógyszerek szedése bármilyen összefüggésben lett volna az alperesnél elszenvedett sérüléssel, illetve betegséggel. A gondozó igénybevétele kapcsán előterjesztett felperesi igénnyel összefüggésben rögzítette, hogy a felperes képes és alkalmas volt önmaga ellátására. A háztartási kisegítő tekintetében a felperesi igényt jelentősen eltúlzottnak ítélte. E körben kiemelte, hogy a felperest a balesetet megelőzően is édesanyja segítette, háztartásában közreműködött, így ebből adódóan felperesnek kára nem keletkezett. A kulturális többletköltség iránti igény elutasítását is kérte figyelemmel arra, hogy ezen igény jogalapját és összecszerűségét sem bizonyította a felperes.

Az elsőfokú bíróság határozata

- [22] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperes 2013. július 6-án bekövetkezett balesete és a hatóság által elismert foglalkozási megbetegedése okán felperes részére történő kereset-veszteségi járadék címén 2017. április 14-től 2020. január 31-ig 3.095.442 forint és 2020. február 1-től havonta, előre, véghatáridő nélkül 90.870 forint, gyógyszerköltség címén 2015. július 7-től 2020. január 31-ig 452.490 forint és 2020. február 1-től havonta, előre, véghatáridő nélkül 8.261 forint, gondozás jogcímén 157.500 forint, háztartási kisegítő jogcímén 2015. július 7-től 2020. január 31-ig 714.000 forint és 2020. február 1-től havonta, előre, véghatáridő nélkül 12.000 forint, nem vagyoni kártérítés jogcímén 400.000 forint, sérelemdíj jogcímén 600.000 forint megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte az alperest a Fővárosi

Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására 1.107.141 forint szakértői díj és költség megfizetésére. Ezen felül az eljárási illeték állam általi viseléséről rendelkezett.

A 2020. június 17. napján kelt 16.M.70.975/2020/4. számú kiegészítő ítéletében megállapította, hogy a felperes 90 %-ban pernyertes lett.

Ítéletében rögzítette, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 166. § rendelkezése és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 164. §-a szerint a felperest 2013. július 6. napján végzett munkafeladatával összefüggésben munkaköre ellátásakor baleset érte. A balesetből eredő egészségkárosodása a munkaviszonyával összefüggésben állt, és ezzel okozati összefüggésben érte a felperest kár. Rögzítette továbbá, hogy az sem volt vitatott, hogy a 2016. május 25-én kelt, Magyar Államkincstár határozatával a felperes lumboischialgia és a lágyéksérv diagnózisokkal történt foglalkozási megbetegedését baleseti ellátásra jogot adó betegségnek, üzemi balesetnek elismerte. Ezt követően az alperes által hivatkozott mentesülés körében a felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartását vizsgálta. E körben tett alperesi hivatkozásokat a bizonyítási eljárás során nem találta bizonyítottnak. A foglalkozás-egészségügyi vizsgálattal kapcsolatosan rögzítette, hogy azon a felperes mind a jogviszony létesítésekor, mind annak fennállása alatt részt vett. Ennek a vizsgálatnak pedig olyannak kell lennie, ami alkalmas arra, hogy az adott munkakör betöltésére vonatkozóan a munkavállalót, közalkalmazottat kikérdezze, megvizsgálja és ennek alapján döntsön az alkalmasság kérdéséről. Az alperesi azon hivatkozást, miszerint a felperes más munkáltatónál is végzett munkát az alperesnél fennállt jogviszonya alatt, nem látta bizonyítottnak. Erre vonatkozóan beszerezte a foglalkoztatásra vonatkozó NAV igazolásokat, melyből megállapította, hogy a felperes a perbeli időszakban más munkáltatónál bejelentett munkavállalóként foglalkoztatásra nem került. E körben megjegyezte, hogy a felek a perben az aktuális érdekeik szerint nyilatkoztak e kérdéskörben. A felek eltérő nyilatkozataira is figyelemmel az elsőfokú bíróság a hatóságok által nyújtott adatszolgáltatást fogadta el hitelesnek.

A felperes betegségeinek, ezek természetes kórokú vagy alpereshez kötődő jellegének, illetőleg a természetes kórokú megbetegedések alperesnél végzett munkafeladat ellátása során való súlyosbodásának megállapítására szakértői bizonyítást rendelt el. A bírósági iratok közé több szakértői vélemény, és azok kiegészítése is csatolásra került. A bíróság ítéletében rögzítette a 32. sorszám alatt csatolt orvosszakértői véleményben, a 38. sorszám alatt csatolt kiegészítő orvosszakértői véleményben, az 54. szám alatti kiegészítő szakértői véleményben, az 58. szám alatti munkaegészségügyi szakértői véleményben, a 74. szám alatti kiegészítő szakvéleményben, a 96. és 98. szám alatti szakvéleményben foglaltakat. Mindezek alapján arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a jogviszonya fennállta alatt természetes kórokú megbetegedéseinek a perbeli időszakban bekövetkező rosszabbodása miatt egészségügyi szabadságon, táppénzes állományban nem volt, vagyis a felperes a természetes kórokú megbetegedési mellett a munkáját maradéktalanul ellátta, panasza nem volt. Az EBH2008. 1801. számú elvi határozatban, valamint az 1/2008. (VI.25.) KMK vélemény I/4. pontjában megfogalmazottak alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperesi munkáltatót teljes kártérítési felelősség terheli a felperes munkáltatónál elszenvedett üzemi balesete és a hatóság által kivizsgált lumboischialgia és lágyéksérv diagnózisokkal történt foglalkozási megbetegedés által állapot-rosszabbodást okozó, előidéző, sorsszerű mozgásszervi megbetegedései vonatkozásában. Kiemelte azt is, hogy a szakvéleményekből az is megállapítható volt, hogy az alperesi munkáltatónál végzett munkafeladat ellátása, a munkakör teljesítése a felperes természetes kórokú mozgásszervi megbetegedését, állapotát súlyosbította. Ezt alátámasztandó, ítéletében hivatkozott a dr. **B.K.** és dr. **B.Gy.** szakértők meghallgatása során a 2019. szeptember 26-i jegyzőkönyvben rögzítettek. A felperes különböző jogcímen előterjesztett igényei kapcsán az Mt. 169., 172., 173., 175. és 177. §-ában foglaltakat figyelembe véve döntött. A kereset-veszteségi járadék iránti igény vonatkozásában rögzítette, hogy a járadék összegszerűségét és a jövőre nézve

felperest megillető járadék havi összegéhez szükséges adatokat a bizonyítási eljárás során az alperes szolgáltatta, amelyet a felperes maradéktalanul elfogadott, így a felek egyező előadása alapján kötelezte az alperest a kereset-veszteségi járadék megfizetésére. A gyógyszerköltség iránti igény tekintetében a 2019. szeptember 26-i tárgyalási napon rögzített szakértő-tanúk nyilatkozatában foglaltak és a háziorvos 105. szám alatt érkezett nyilatkozata alapján havi 22.729 forintot talált megalapozottnak, így a felperes havi 8.261 forint összegű igényét nem látta eltúlzottnak. A gondozás igénybevétele miatti költségekkel összefüggésben a peres iratokhoz 74. sorszám alatt csatolt szakértői véleményben foglaltakat fogadta el, és a felperes igényét megalapozottnak tartotta, az összegszerűségét azonban eltúlzottnak ítélte és azt 3.000 forint/óra összegben találta megfelelőnek. Ennek megfelelően a gondozást napi 7.500 forintban, három hétre meghatározva 157.500 forint összegben látta megítélhetőnek. A háztartási kisegítő ellentételezés iránti igényt a felperes édesanyjának személyes nyilatkozata, valamint a bírósági iratok közé 32. és 74. sorszám alatt csatolt szakértői véleményben foglaltak és a 2019. szeptember 26-i tárgyalási határnapon meghallgatott szakértő tanúk nyilatkozata alapján határozta meg. Mindezek alapján a felperes által megjelölt összegszerűséget eltúlzottnak tartotta, így azt heti 3.000 forint összegre szállította le. Ennek alapján 2015. július 7-től 2020. január 31-ig lejárt járadékként 714.000 forintot, a jövőre nézve pedig havi 12.000 forintot talált megalapozottnak. A felperes kulturális többletköltség iránti igényét elutasította, mivel az azzal kapcsolatos körülményeket a felperesnek a perben aggálymentesen nem sikerült bizonyítania. A 2013. július 6-i bokasérüléssel kapcsolatosan előterjesztett nem vagyoni kártérítési igény vonatkozásában kiemelte, hogy a felperest ezen balesetre visszavezethetően 8 %-os mértékű egészségkárosodás érte, állandó fájdalommal küszködött, édesanyja segítségére szorult, a mindennapi élete elnehezült. Mindezen körülmények figyelembevételével a testi épséghez, egészséghez való jog sérülése okán a 38. és a 74. sorszámú orvosszakértői véleményben foglaltak figyelembevételével a felperesi igényt 400.000 forint összegben találta megalapozottnak. A felperes által a lágyéksérv műtét miatti egészségkárosodás okán előterjesztett sérelemdíj iránti igényt 600.000 forint mértékben találta megalapozottnak. E körben kiemelte, hogy a jogsértés ténye önmagában sérelemdíjjal szankcionálható bizonyított hátrány nélkül is. Az összegszerűség meghatározása körében értékelte, hogy a felperes egészségkárosodási mértéke a lágyéksérv miatt 5 %-os mértékű, valamint a mozgásszervi egészségkárosodását, a foglalkozási megbetegedésként elismert betegségét, valamint a természetes kórokú mozgásszervi betegségnek a munkafeladat ellátásával összefüggő súlyosbodását is.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [23] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperesi kereset teljeskörű elutasítását kérte. Másodlagos kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság új eljárás folytatására, új határozat hozatalának kötelezésére irányult. Harmadlagos kérelme az elsőfokú ítéletben meghatározott vagyoni marasztalási összegek 50 %-os mértékű leszállítására, a nem vagyoni kártérítés és sérelemdíj megfizetésére való kötelezés mellőzésére irányult. Kérte továbbá, hogy az elsőfokú perköltséget a tényleges pervesztesség és pernyertesség arányai alapján állapítsa meg a másodfokú bíróság. Ezen felül igényt tartott a másodfokú eljárással kapcsolatosan felmerült költségeinek megfizetésére, annak megállapítását mérlegeléssel kérte azzal, hogy az alperesi jogi képviselő alanya az általános forgalmi adónak. Hivatkozta, hogy az alperest teljes személyes költségmentesség illeti meg.

Fellebbezésében hangsúlyozta, hogy a felperes több mint 30 évnyi máshol végzett munka után, 2012. november 5-én létesített közalkalmazotti jogviszonyt az alperessel, a felperesnek az alperesnél

történt jogviszony létesítésekor már számos, természetes kórokú, az alperestől független megbetegedése volt, melyről az alperesnek sem a jogviszony létesítésekor sem az azt követő alkalmassági vizsgálatokon nem tett említést. Hangsúlyozta, hogy a felperes 2014. óta diagnosztizáltan pszichésen súlyosan károsodott, valamint, hogy a 2015. május 15. napjáig a felperes 104 napot töltött betegállományban és nem vitatottan igénybe vette a szabadságát és pihenőnapjait is. Mindezen körülményeket azonban az elsőfokú bíróság nem, illetve nem megfelelő módon értékelve hozta meg az ítéletét.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet által megállapított tényállás iratellenes, valamint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett teljeskörűen eleget. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem rögzítette, hogy az alperes mennyiben és mire vonatkozóan nem tett eleget az elháríthatatlan, kizárólagos felperesi magatartás bizonyítási kötelezettségének. E körben hangsúlyozta, hogy a felperes nem számolt be sem a munkaalkalmassági vizsgálatok során, sem egyéb alkalommal az alperesnek mindazon megbetegedéseiről, amelyek már a jogviszony létesítésekor is fennálltak, így az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy a felperest más munkakörben alkalmazza. Az alperes által következetesen előadott hivatkozást azonban az elsőfokú ítélet semmilyen módon nem bírálta el. Álláspontja szerint mindezek ismeretében ugyanis a felperesnek a műtősségédi munkakörben történő alkalmazására nem is került volna sor, ebből adódóan pedig az állapotbetegségek esetleges romlása sem következett volna be. Kiemelte továbbá, hogy a mozgásszervi megbetegedések természetük szerint pusztán az idő múlásával progressziót mutatnak.

Nem osztotta az elsőfokú ítélet foglalkozás-egészségügyi vizsgálat körében tett megállapítását. E körben kiemelte, hogy a perben nem volt fellelhető egyetlen olyan adat sem, amely arra utalt, hogy a foglalkozás-egészségügyi szolgálat elégtelen munkát végzett. E körben hangsúlyozta az ítélet indokolásának hiányosságát, kiemelve hogy semmiféle magyarázatot nem fűzött sem jogilag, sem ténybelileg az „alkalmasnak kell lennie” kifejezéshez.

Jogkérdésként hivatkozott a per során arra a körülményre is, miszerint a felperes pszichés megbetegedése eleve akadályát képezte az egészségügyi munkakörben való alkalmazásának. Emellett érdektelen, hogy - szakértői álláspont szerint - megfelelő gyógyszerelés mellett alkalmas lehetett volna a munkakör betöltésére. Az alperes nem tudott és nem is tudhatott a felperes súlyos pszichés megbetegedéséről, erre csupán a perben derült fény, így a felperes a munkáltatót e körben is megtévesztette, amely az elháríthatatlan magatartás körében értékelendő körülmény. A felperes természetes kórokú, fizikális megbetegedései, valamint pszichés terheltségéről való tájékoztatás hiánya az állapotbetegségek esetleges romlása vonatkozásában a munkáltatói felelősségét kizárja. Így illogikus azon ítéleti érvelés, hogy a természetes kórokú megbetegedések miatt a jogviszony tartama alatt a felperes nem volt betegállományban. Ebből csupán az a következtetés vonható le, hogy a felperes ezen megbetegedéseit titkolta, illetőleg, hogy a mozgásszervi és egyéb betegségek természetes módon közrehatottak a baleset bekövetkezésében.

- [24] Hivatkozása szerint az ítéletben felhívott bírói gyakorlat a perbeli tényállás mellett nem irányadó. E körben kiemelte, hogy a felperes 2015. évi elcsúszása és boka sérülése, valamint a természetes kórokú mozgásszervi megbetegedésének romlása között összefüggés egyáltalán nem volt, ezen tények hiányában pedig az adott joggyakorlat nem lehet irányadó. Az 1/2008. (VI.25.) KMK vélemény hivatkozott részével összefüggésben hangsúlyozta, hogy a perbeli esetben a jövedelem-csökkenés és a munkaviszony közötti oksági kapcsolat nem állt fenn. Az alperes ugyanis ajánlott volna munkát a felperesnek a felmentés közlése előtt, ő azonban erre nem tartott igényt. A felperes az időmúlást leszámítva gyakorlatilag ugyanolyan állapotban volt a jogviszony létesítését megelőzően, mint azt követően. A boka sérülése nem tette őt alkalmatlanná a korábbi munkaköre

betöltésére, a lágyéksérvvel pedig még hónapokig dolgozott. Ennek ellenkezőjét egyes perbeli szakvélemények ugyan valószínűsítették, azonban nem bizonyították, hiszen a felperes egyéb megbetegedései - megfelelő adatok hiányában - nem voltak feltárhatók. Ez a körülmény pedig az alperes terhére nem értékelhető.

A 2013. júliusi baleset kapcsán vitatta az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást. Rögzítette, hogy a bíróság a tényállást az okiratok tartalma alapján állapította meg, ami azonban nem keletkeztetett ítélt dolgot. Hangsúlyozta, hogy amennyiben ténylegesen vízfolt volt a műtő padlóján, úgy azt a felperes kizárólag a balesetet megelőzően észlelhette. Ha pedig észlelte, akkor nem okszerű, hogy miért lépett arra rá. Hangsúlyozta, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv felvétele nem hatósági eljárás, alapvetően csupán azt tartalmazza, amit az érintettek elmondanak. Hivatkozása szerint a perben más hatóság döntése a bíróságot a Pp. 4. §-ában foglaltak szerint nem köti, az elsőfokú bíróság azonban mégis minden további vizsgálódás és kioktatás nélkül tette ítélezése alapjává a korábban keletkezett iratok tartalmát, tényként kezelve az abban foglaltakat. Utalt arra, hogy ezen baleset bekövetkezésekor a felperes más számos betegségben szenvedett, többek között magas vérnyomással is küzdött, mely életszerűen okozhatta az elesését.

[25] Az alperes a fellebbezésében hangsúlyozta, hogy a felperes más munkáltatónál végzett munkatevékenységét az eljárás során több alkalommal is hivatkozta, annak tényét **Cs.I.** tanúvallomása is megerősítette. Tényként rögzítette, hogy a ... Baleseti Központ a felperes neve mellett az „s.d.” (saját dolgozó) jelzést vezette fel az orvosi iratokra. E körben alperes a fellebbezésében kifogásolta, hogy az ítélet az alperesre vonatkozóan is megállapította, hogy a nyilatkozatukat az aktuális perbeli érdekeik szerint változtatták. Alperes azonban csak az alpereshez köthető másodállás vonatkozásában nyilatkozott akként, hogy arról nincsen tudomása. Kifogásolta, hogy a bizonyítási indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem kereste meg a ... Kórház és Rendelőintézetet és ezen indítvány mellőzésének indokát sem adta. Álláspontja szerint a tényállítás bizonyításaként nem elégséges az adóbevallás tartalmának hivatkozása, hiszen abból a körülményből, hogy a felperes egyéb többletjövedelmet az adóhatóságnak nem jelzett, még nem következik okszerűen, hogy másodállása sem volt. Ezen okból sem állja meg a helyét azon ítéleti kitétel, miszerint az alperes nem tett maradéktalanul eleget a bizonyítási kötelezettségének. Az pedig, hogy az alperesi foglalkoztatás a természetes kórokú megbetegedéseket ronthatta, egyfelől hipotetikus, másfelől érdektelen is, hiszen a munkáltató nem volt abban a helyzetben, hogy figyelemmel legyen azon felperesi megbetegedésekre, melyekről tudomása sem volt.

[26] Álláspontja szerint jogsértő az elsőfokú ítélet nem vagyoni kártérítés és sérelemdíjban marasztaló rendelkezése is. Hivatkozása szerint a munkaügyi tényállásokban a személyiségi jog-sérelemnek megállapítása mindig valamilyen többlettényállást feltételez a munkajogi jogsértéshez képest, ilyenre azonban a felperes nem hivatkozott és ennek megállapítására az elsőfokú eljárás során sem került sor. Az egészségkárosodás ténye önmagában nem elegendő az alperesi marasztalásra, így a károsodáson túl igazolandó lett volna az adekvát és okozatiságban álló jogellenes magatartás is. Felperes azonban előadást sem tett arra nézve, hogy konkrétan milyen jogellenes magatartással sértette meg alperes a személyiségi jogait. Az elsőfokú ítélet így tulajdonképpen azt deklarálja, hogy bármely munkahelyi baleset és foglalkozási megbetegedés ténye egyben személyiségjog-sértést is jelent.

[27] A hatályon kívül helyezés iránti igénye körében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság bizonyíték-mérlegelése nem csak, hogy kirívóan okszerűtlen, de megfelelő indokolás hiányában

nyomon sem követhető. Az ellentmondásokkal teli szakértői véleményekből nem állapítható meg ugyanis, hogy azok közül mit és miért fogadott el. A bizonyítékok mérlegelési követelményének nyilvánvalóan nem tesz eleget annak rögzítése, hogy a bíróság meggyőződése miben áll.

Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság úgy rögzítette, hogy az alperes nem tett eleget maradéktalanul a bizonyítási kötelezettségének, hogy releváns bizonyítási indítványnak nem adott helyet, azonban annak mellőzését sem indokolta ítéletében.

Hivatkozta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta a Pp. 164. §-ában foglaltakat, mert az alperesi hivatkozások mentén a felperes kötelezettsége lett volna annak bizonyítása, hogy az egészségi állapota vonatkozásában az együttműködési kötelezettségének eleget tett.

Kifogásolta továbbá, hogy bár a bizonyítási eljárás során számos szakvélemény beszerzésére került sor, azonban az azokban fellelhető lényeges ellentmondások feloldásra nem kerültek. E körben rögzítette, hogy nem elhanyagolható azon különbség, miszerint a bokasérülés 0, avagy 8 %-os egészségkárosodást okozott-e, továbbá az sem, hogy az közrehatott-e a felperes természetes kórokú megbetegedéseinek esetleges romlásában.

Hangsúlyozta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában egyáltalán nem adott számot az összecszerűség körében végzett mérlegelési szempontjairól sem a vagyoni sem a nem vagyoni kártérítés, illetőleg a sérelemdíj tekintetében. Így ezen mérlegelési szempontok vitatása sem lehetséges, amely a jogorvoslathoz való jogát sérti. Mindezen körülmények a döntés érdemére kiható olyan eljárásjogi hiányosságok, amelyek az ítélet hatályon kívül helyezését indokolják.

[28] Fellebbezésében sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú ítélet a keresetpótló járadék összege vonatkozásában a felek egyező előadását rögzítette. Hangsúlyozta, hogy e körben az alperes csupán az adatokat szolgáltatta, azonban egyező előadás nem volt tetten érhető.

A jövedelempótló járadék vonatkozásában előadta, hogy nem felel meg a valóságnak, hogy a felperes munkavégzésre ne lenne alkalmas; recepciós munkakört az alperes is ajánlott volna számára, erre azonban a felperes nem tartott igényt. Hangsúlyozta továbbá, hogy a felperest a betegekkel közvetlenül kapcsolatban álló egészségügyi munkakörben alkalmazni pszichés állapotára visszavezethetően mindenképpen hiba lenne. Nem állapítható meg tényként, hogy a felperes munkavégző képességének csökkenése teljes egészében az alperesnél bekövetkezett munkahelyi balesetre vagy magára az alkalmazás tényére lenne visszavezethető. Ismételten hangsúlyozta a felperes alperest megtévesztő magatartását a fennálló betegségei körében. Álláspontja szerint amennyiben terheli is felelősség az alperest, úgy annak közrehatásával arányban kell azt a munkajogi szabályok alapján megállapítani. Figyelemmel arra, hogy ennek mértéke a szakértői vélemények szerint nem megállapítható, így a jövedelempótló járadék 50 %-os mértékű mérséklését kérte. Ezt meghaladó marasztalás ugyanis semmilyen jogértelmezés mellett nem indokolható.

A háztartási kisegítő jogcímén előterjesztett felperesi igény vonatkozásában rögzítette, hogy annak a bíróság által megállapított mértékét a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá. E körben kiemelte, hogy felperes a háztartási munkát mindvégig az édesanyjával végeztette. Az életvitelszerűen használt 38 négyzetméteres lakásban napi 2-3 órányi háztartási munka felmerülése eltúlzottnak mondható. A nehéz háztartási munkák egyébként is csak időszakosan merülnek fel, jellemzően az őszi és tavaszi nagytakarítás időszakában. Amennyiben a felperes nem volt képes önmagáról gondoskodni, akkor ennek kizárólagos oka a pszichés állapota, nem pedig az alperesi alkalmazással okozati összefüggésben álló egyéb körülmények voltak. Mindezekre tekintettel a megítélt járadék 50 %-os mértékű mérséklését kérte.

Az ápolás, gondozás iránt előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában hivatkozott a 32. sorszám alatt előterjesztett szakvéleményben rögzítettekre, miszerint a felperes a perbeli munkahelyi baleset kapcsán gondozásra nem szorult. Az elsőfokú ítélet azonban nem tartalmazott érdemi indokolást arra nézve sem, hogy ezen szakértői álláspontot miért nem tekintette irányadónak. E körben is kérte az összegszerűség 50 %-os mértékű mérséklését.

A gyógyszerköltség címén megítélt juttatás körében előadta, hogy az összegszerűségnek nincs ténybeli alapja. Vitatta az ezzel összefüggésben csatolt bizonyítékok hitelességét, valamint rögzítette, hogy a kártérítési igény kapcsán az alperes a felperesi gyógyszerköltség összegét a betegállomány tartamára 1.941 forint összegben kérte. Vitatta, hogy a 2013. évben 1.941 forint összegben megjelölt gyógyszerköltség a perindítás időpontjára annak többszörösére emelkedett volna. Az eljárás során bizonyításra került, hogy a felperes természetes kórokú megbetegedéseit nem az alperes okozta, a 2013. évi baleset okán pedig gyógyszereszedésre már nem szorult. Amennyiben alperes felelőssége a természetes kórokú megbetegedések, illetőleg azok súlyosbodása okán megállapítható lenne, a marasztalás összege akkor sem megalapozott az 50 %-ot meghaladó mértékben.

[29] Alperes a fellebbezésében vitatta az elsőfokú ítéletben megállapított perköltség összegét is. E körben előadta, hogy a felperes keresetlevelében 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésre, 15.000.000 forint sérelemdíjra és 490.590 forint havi járadékra tartott igényt. Ehhez képest a kártérítés jogalapját tekintve teljes körűen marasztaló elsőfokú ítélet szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés és sérelemdíj együttes összege 1.000.000 forint, a megítélt járadék összegek pedig havi 111.131 forintban kerültek megjelölésre. Ebből adódóan a tényleges pernyertesség-pervesztesség arányainak figyelembevételével tartozna az alperes a felperesi perköltség megfizetéséért. Ugyanezen okból kifogásolta a teljes szakértői díj megfizetésére való alperesi kötelezést is. Hivatkozása szerint az elsőfokú ítélet perköltségről szóló rendelkezése akkor sem felel meg a Pp. 78. §-ában foglaltaknak, amennyiben az alperesi fellebbezés egyéb vonatkozásaiban teljesen alaptalan lenne.

[30] A felperes az ítélettel szemben fellebbezéssel nem élt. Fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozása szerint az elsőfokú bizonyítási eljáráshoz képest a fellebbezésében írtak körében újabb bizonyíték vagy újabb tényállási elem nem merült fel, így mindezen körülményeket az elsőfokú bíróság ítéletével már elbírált. Igényt tartott az elsőfokú ítélet meghozatala után eltelt időszakra vonatkozó késedelmi kamat megfizetésére is, valamint a másolási díjakat és postai költségeket is magában foglaló perköltségre.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[31] Az alperes fellebbezése kizárólag a perköltség tekintetében megalapozott.

[32] A másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során a fellebbezéssel érintett részben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a per főtárgya tekintetében a tényállást helyesen tárta fel és részben helytálló volt az abból levont jogi következtetése is. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253 § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[33] Az elsőfokú eljárás során számos orvosszakértői vélemény keletkezett, mellyel összefüggésben az alperes kifogásolta, hogy az azokban rejlő ellentmondásokat - mint pl. a bokasérülés 0%-os, illetve 8%-os munkaképesség csökkenési értékét - az elsőfokú bíróság nem oldotta fel. Erre tekintettel az alábbiakat kívánja rögzíteni a másodfokú bíróság.

[34] A bokasérülés esetében a baleseti eredetű munkaképesség csökkenést a ... Intézetének munkatársai (32., 74. sorszámú szakvélemények és 102. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv) 8%-os mértékűnek állapították meg, a 8%-ot a dr. ... Orvosszakértői Iroda Kft. igazságügyi szakértő reumatológus szakterületű munkatársa (54/4. sorszámú szakvélemény) is reálisnak és megalapozottnak találta (átszámítva ez ÖEK értékben 6%).

A másodfokú bíróság rá kíván mutatni arra, hogy az 54/3. sorszámú, dr. S.G. hasi sebészet, baleseti sebészet egészségbiztosítás és igazságügyi orvostan szakágban igazságügyi orvosszakértő által megállapított 0% visszavezethető arra, hogy a szakvélemény ebben a kérdésben kizárólag a külboka szalagsérülésére hivatkozott. Az is kiolvasható a szakvéleményből, hogy az abban tett megállapításokat a szakértő a rendelkezésre álló adatokra alapozta, nevesítve a ... Kórház-Rendelőintézet és ... Ambulanciáján készült vizsgálat volt. A felperes személyes vizsgálatára azonban semmilyen módon nem utalt a szakvélemény. Ezzel szemben az alap 32. sorszámú szakértői vélemény szerint maradványállapotként értékelhető a bal boka fájdalmassága, a bokaizület kisfokú mozgás beszűkülése. Itt a szakértő kitért arra is, hogy a felperes a szakértői vizsgálat elkészítésekor - többek között - a bal boka rándulása és a sípcsont-szárkapocscsonti elülső szalag 2014. április 30-án képalkotó vizsgálatnál igazolt szakadása utáni állapotban szenved. Már az alapszakvélemény is utalt a sípcsont-szárkapocscsonti elülső szalag szakadására, a 74. sorszámú kiegészítő szakvélemény deklarálta is, hogy a „...sípcsont-szárkapocscsonti elülső szalag 2014. április 30-án képalkotó vizsgálatnál igazolt szakadását is a 2013. július 7-én történt balesetben szenvedhette el.” A százalékokban megjelenő különbség tehát magyarázható a maradványállapot értékelésével, valamint azzal, hogy az 54/3. sorszámú szakvélemény csak magának a bokának a sérülésére tért ki.

[35] A másodfokú bíróság áttekintve az egyes szakvéleményeknek a 2013. július 7-i munkahelyi balesetnél elszenvedett bokasérülésre vonatkozó - a munkaképesség csökkenés mértékén túli - egyéb részeit, a következőket állapította meg.

Az alapszakvélemény szerint a bal boka sérülése nem gyógyult meg teljesen, maradvány: fájdalmassága, bokaizület kisfokú mozgás beszűkülése, ami hozzájárult, hogy a felperes támbotot használ. Későbbiekben rögzítette, hogy a sípcsont-szárkapocscsonti elülső szalag szakadását okozhatta. A szakértő a felperes ezen balesetével összefüggésben a tényleges gyógytartamot 5 hétben határozta meg, valamint úgy nyilatkozott, hogy kizárólag bokasérülése miatt közlekedésében, mozgásában nincs akadályozva, otthoni ellátásban, közlekedésben nem szükséges segítséget igénybe vennie. A balesettel összefüggésben fájdalomcsillapítók szedésére szorult, azonban ennek időbeliségét nem tudta meghatározni, mivel a felperes mozgásszervi panaszaival összefüggésben is szedett ilyen gyógyszert. A 74. sorszámú szakértői véleményben a szakértő ismételtén úgy nyilatkozott, hogy a balesettel összefüggésben ápolásra, gondozásra, háztartási kisegítőre, közlekedésben kísérőre nem szorult. A szakértő szerint a felperes életvitelét a baleset enyhe fokban nehezítette el.

Látszólagos ellentmondás, hogy míg az alapszakvéleményben az szerepel, hogy a bokasérülésből nem gyógyult meg teljes mértékben, maradványállapotként értékelhető a bal boka fájdalmassága, a bokaizület kisfokú mozgás beszűkülése. Ugyanakkor a 38. kiegészítő szakértői véleményben arra a

kérdésre, hogy a 2015-ben készült RTG felvétel szakorvosi véleményezése alátámasztja-e felperes állításait súlyos bokasérülése (több más ok mellett) miatti jelenlegi mozgáskorlátozottságára, úgy nyilatkozott a szakértő - azzal a megjegyzéssel, hogy a kérdéses lelet nem áll rendelkezésére -, hogy a felvétel ismerete nélkül is nagy valószínűséggel állítható, hogy a személyes vizsgálatkor is észlelt mozgáskorlátozottság nem a 2013. július 7-én elszenvedett bal boka rándulás következménye.

[36] Ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint ezen ellentmondás látszólagos és feloldható. Bár a felperes jelen mozgásszervi státusza és a baleset között közvetlen ok-okozati összefüggést nem tárt fel a szakértő, az 54/4 szakvélemény alapján mozgásszervi megbetegedései az alábbiak:

- a bal boka szalagsérülése utáni állapot,
- nyaki porckorong károsodás és kisízületi porckopás időszakos lesugárzó panaszokkal, enyhe fokú morfológiai jelekkel
- ágyéki gerinc porckorong károsodása időszakos lesugárzó fájdalmakkal és enyhe morfológiai jelekkel,
- mérsékelt fokú csípőízületi, térdízületi porckopás.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a boka baleset utáni maradványállapota, mint mozgásszervi betegség még nem feltétlenül okoz mozgás-korlátozottságot. Ezért ebben a kérdésben nem beszélhetünk ellentmondásról.

[37] Némi kisfokú eltérést vélt felfedezni a másodfokú bíróság a szakvéleményekben a támbot kapcsán. A 32. sorszámú szakvélemény ugyanis rögzítette, hogy a bokasérülés maradványállapota hozzájárul, hogy a felperes támbotot használ. A 74. sorszámú szakvélemény szerint viszont ezen baleset miatt a felperes támbotot nem használt. Az 54/4. sorszámú szakvélemény szerint „tekintettel a felperes megalapozott bokafájdalmaira, lehetséges, hogy emiatt, illetve bármely fájdalom miatt lehet, hogy támbotra van szüksége”. Ezen ellentmondás feloldható a 32. és 74. sorszámú szakvélemény között, mivel az egyik közvetlenül a baleset utánra vonatkoztatható, míg a másik a támbot szükségességét a maradványállapottal hozza összefüggésbe, ami időben későbbi. Az 54/4. ugyan az okát nem tudja meghatározni, de nem is zárja ki a 32. sorszámú szakvéleményben foglalt megállapítást.

[38] A lágyéksérv tekintetében a 32. sorszámú szakvéleményben a szakértő úgy nyilatkozott, hogy a felperes által 2015. május 19-én a beteg megemelése kapcsán elszenvedett lágyéksérvesedése összefüggésbe hozható a beteg megemelésével. Az 54/3. sorszámú szakvéleményben a sebész szakértő viszont azt rögzítette, hogy egyetlen erőbehatásra való keletkezési mechanizmus nem ismert. Valamint a 102. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben dr. **B.K.** előadta, hogy „a mai napra készülve először is azt vettem észre, hogy a felperes a hasi sérvésségével kapcsolatban, illetve pontosítva itt lágyéksérvről beszélünk, tehát a felperes már 2015. május negyedikén felkereste - az emlékezetem és az orvosi iratok szerint - az orvost, amikor már megállapításra került az, hogy a felperesnek lágyéksérve van”.

A másodfokú bíróság a 32. sorszámú szakvéleményben fentebb idézett mondatot a 38. szakvéleményben írtakkal együttesen értelmezte, - ahol feltűntetésre került, hogy pontos időpont nem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy pontosan melyik napon jelent meg a sérve - és összevetette az 54/3. sorszámú szakvéleményben foglaltakkal, melyből arra a megállapításra jutott,

hogyan alakul a betegség(ek) emelésével - és nem kizárólag azzal az egyetlen konkrét esettel - függ össze.

- [39] A 32. szakvéleményben a sérveség miatti baleseti eredetű munkaképesség csökkenést 6%-ban határozta meg a szakértő, és úgy nyilatkozott, hogy objektívizálható maradványállapota a felperesnek nem alakult ki, bár megjegyezte, hogy nem tárgyszerűsíthető tünetként az alhasi fájdalmak említhetők, annak háttérében azonban kezelést igénylő okot igazolni nem sikerült. A szakértő szerint önmagában a kétszeresen operált lágyéksérvtől következtében a felperes napi életvitelében nem korlátozott. Itt is az kerül kimondásra, hogy a perbeli balesetekkel összefüggésben a felperes gondozóra, utcai kísérőre nem szorul. Munkahelyi balesetével közvetlenül összefüggő gyógyszereknel a fájdalomcsillapító és vérhígító szerepelt, részoki összefüggésben fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő. A szakvélemény szerint egyértelműen szükségessé vált a sérvkötő közvetlenül a munkahelyi balesettel összefüggésben.
- [40] A 38. szakvéleményben az szerepel, hogy önmagában a bokasérülés és a szövődménymentesen gyógyuló sérvtől még nem zárna ki a korábbi munkakör-betöltést. Az 58. sorszámú kiegészítő munkaegészségügyi szakvéleményben a szakértő megállapította a lágyéksérvtől kialakulásának vonatkozásában az alperes felelősségét. A 32. szakvéleményhez képest a kiegészítő 74. sorszámú szakvéleményben az szerepel, hogy a baleseti eredetű munkaképesség csökkenés legfeljebb 5%-nak véleményezhető. Ezen eltérés a korábbi 6%-os értékhez képest a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem jelentős. A szakvélemény szerint az első sérvműtétet követő 3 hét időtartamban szorult a felperes napi 2-3 órában gondozóra, ezen idő alatt a nehéz háztartási munkákban segítségre szorult. A másodfokú bíróság itt rá kíván mutatni arra, hogy ez nem jelent ellentmondást a 32. sorszámú szakvéleményhez képest, mivel ott a szakértőnek feltett kérdés a felperes jelen állapotra vonatkozott. A 74. sorszámú szakvélemény rögzítette még, hogy a balesettel összefüggésben a felperes kísérőre nem szorult, és tíz napig volt szükséges vérhígító injekció, valamint a felperes életvitelét enyhe-közepes fokban nehezítette el. Azt, hogy a lágyéksérvtől műtét miatt 3 hétig nagyobb háztartási munkákban korlátozott volt a felperes, a szakértők meghallgatását rögzítő 102. számú tárgyalási jegyzőkönyv is tartalmazta.
- [41] Ahogy a másodfokú bíróság korábban is utalt rá, a szakértői vélemények nem állapították meg felperes pszichés megbetegedése, illetve annak esetleges romlása vonatkozásában a munkáltatói felelősséget.
- [42] Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői véleményeket megalapozottan fogadta el ítélete alapjául, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a bekövetkezett egészségkárosodás és a munkavégzés közötti okozati összefüggés okán az alperes felelősséggel tartozik.
- [43] A rendelkezésre álló iratokból helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes balesetei a munkaviszonnyal összefüggésben számára egészségkárosodást okoztak, az alperes terhére rótt munkavédelmi hiányosságokkal okozati összefüggésben pedig a felperes által ellátott feladat a természetes kórokú mozgásszervi megbetegedését, állapotát súlyosbította. Ez utóbbi vonatkozásában arra is helyesen utalt az elsőfokú bíróság, hogy a kialakult ítélezési gyakorlat szerint amennyiben a munkavállaló egészségi állapota, fogyatékossága, szervezetének valamely sajátossága vagy adottsága nem okozott jövedelem-csökkenést és a jövedelem-

csökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel. Így bár megállapítható, hogy a baleseti eredetű egészségkárosodás és a természetes kórokú egészségi állapot-rosszabbodás közötti ok-okozati kapcsolat nem állt fenn, azonban ugyan külön-külön, de mindegyikért az alperesi felelősség megállapítható volt. Ebből adódóan helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, miszerint az alperesi munkáltató a teljes kárért tartozik felelősséggel.

[44] Nem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság az alperes azon hivatkozását, miszerint nem volt abban a helyzetben, hogy felperest más munkakörben alkalmazza, figyelemmel arra, hogy a felperes sem a munka-alkalmassági vizsgálatok során, sem egyéb alkalommal nem számolt be mindazon megbetegedéseiről, amelyek már a jogviszony létesítésekor is fennálltak, megtevéstve ezáltal a munkáltatót. Ebben a körben a következőket kívánja kiemelni a másodfokú bíróság.

Az 58. sorszámú kiegészítő munkaegészségügyi igazságügyi szakértői véleményben tételesen rögzítésre került, hogy felperes egyes megbetegedései mely időpontokban váltak ismertté a foglalkozás-egészségügyi orvos által. Ennek alapján valóban megállapítható, hogy az előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálat során csak a felperes magasvérnyomás-betegségéről, szembetegségéről és refluxbetegségéről szerzett tudomást, holott a háziorvos adatai alapján - az asthma és allergiás eredetű ornyálkahártya gyulladás mellett - 2002. óta ismert a gerincbetegsége, 2009-től pedig derékfájás, valamint a depresszió diagnózis is feltüntetésre került. A másodfokú bíróság ugyanakkor rámutat arra, hogy a szakvéleményben rögzítésre került, hogy 2010 augusztusa és 2012 novembere között nem volt derékfájásra utaló ellátás, így valószínűsíthető, hogy a panaszok a munkába állást megelőző két évben felperesnél nem jelentkeztek, gyógyszeresedésre nem volt szüksége, amiből felperes alappal feltételezhette, hogy ezen betegsége elmúlt. Kiemelendő továbbá, hogy súlyosabb gerincbetegség (pl. porckorongsér) a kórelőzményében nem volt. A szakértő szerint a felperes 2012. november 5-től - a munkaviszonya létesítésekor - alkalmas volt a műtőssegédi munkakör betöltésére.

Ezen időpontbeli alkalmasságot a pszichés állapota tekintetében dr. **B.Gy.** szakértő is megállapította. A munkaviszony fennállása alatti munkavállalói tájékoztatás körében hangsúlyozandó, hogy az 58. sorszámú kiegészítő szakvélemény rögzítette, hogy a felperes mozgásszervi és pszichés panaszai a munkába állást követően kiújultak, ezekről azonban a felperes nem tett említést a foglalkozás-egészségügyi orvosnak. Tény ugyanakkor az, hogy a munkaegészségügyi szakvéleményben egyértelműen kimondásra került, hogy munkaegészségügyi szempontból a derékfájás súlyosbodása, a munkabalesetek megtörténte, valamint a lágyéksérv kialakulása vonatkozásában az alperes felelőssége állapítható meg.

A szakértő úgy találta, hogy az, hogy a felperes mikor nyilatkozott a derékpanaszairól, kisebb jelentőséggel bírt, mint alperes munkavédelmi hiányosságai. E körben került megjelölésre, hogy a „beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra” nyomtatványon 2012. november 5-én és 2014. március 2-án nem került feltüntetésre a kézi anyagmozgatás és a kényszerterhelés kockázati tényező, valamint az is, hogy a 2014. augusztus 11-i nyomtatványon a „felperes nem emeli a beteget kitétel” szerepelt. Szintén nyomatékkan hangsúlyozandó, hogy az alperes kockázatértékelése nem tartalmazta a kézi teheremelésre, anyagmozgatásra és személyemelésre vonatkozó kockázatok meghatározását; nem biztosított védőcipőt, valamint, hogy a munkavédelmi oktatási tematikában a műtőssegéd munkakörre vonatkozóan a betegek mozgatásának, emelésének, áthelyezésének helyes módja nem szerepelt. A szakértői megállapítás szerint, pedig mindezen körülmények voltak az elsődleges okai a munkavédelmi balesetek megtörténtének, a lágyéksérv kialakulásának és a derékpanaszok súlyosbodásának.

Az 58. sorszámú szakvélemény alapján vitatható az is, hogy a felperes soha nem számolt volna be a mozgásszervi panaszairól. Az alperes állításának ellentmond, hogy a szakértői véleményben

rögzítésre került, hogy a felperes 2014 márciusában jelezte az első munkabalesetet, a cervicobrachialis szindrómát és a lumbágót a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnak, 2014 augusztusában a polyarthritist, majd 2015. május 13-án a lágyéksérves panaszait és a második munkabalesetet. Tehát a 2014. márciusi és májusi vizsgálatot követően a munkáltatónak tudomása volt arról, hogy a felperesnek mozgásszervi panaszai vannak, így a más jellegű munkakörben való foglalkoztatás lehetőségének felmerülése elvárható lett volna tőle.

A szakértő az alperesnek azt is felrótta, hogy a munkaköri alkalmassági vizsgálatokra történő beutalást nem megfelelő körütekintéssel végezte, majd a 2013-as munkahelyi balesetet követően úgy foglalkoztatta a felperest, hogy nem volt a sérülést követően kiadott alkalmassági vélemény birtokában, mivel a munkahelyi baleset után közvetlenül nem végeztek soron kívüli alkalmassági vizsgálatot, erre csak 2014 márciusában került sor, és bár a foglalkozás-egészségügyi szolgálat nem adott ki alkalmassági véleményt ekkor sem, a felperes tovább dolgozott.

Mindezek alapján nem foghatott helyt az alperes e körben tett fellebbezési kifogása.

- [45] Nem osztotta a másodfokú bíróság alperes azon érvelést sem, miszerint az elsőfokú bíróság a 2013. évi baleset ügyében olyan okiratok tartalmára alapította a tényállást, mely kizárólag a felperes előadásán alapult.

Mindezzel összefüggésben a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv nem pusztán a felperes rögzített előadása, nem csak annyit jelent, hogy a felperes miként nyilatkozott. A munkabaleseti jegyzőkönyv a munkabaleset kivizsgálását tartalmazza, a jegyzőkönyvön szerepel a balesetet kivizsgáló személy, valamint a munkáltató képviselőjének aláírása is. Megfelel a valóságnak, hogy a balesetről készült jegyzőkönyvben mindössze annyi szerepelt, hogy felperes a műtőbe belépve „*egy víztócsán elcsúszott, kifordult a bal bokája, nekiesett a műtőkocsinak, melynek következtében bal bokája megduzzadt, belilult, nehezen bír ráállni*”. A jegyzőkönyv azonban azt is tartalmazza, hogy a baleset helyszínén tartózkodott és annak tanúja volt V.M. műtős szakasszisztens, aki szintén aláírta a jegyzőkönyvet. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a vízfolt nagyságának kiemelkedő jelentősége nincs. Továbbá alperes okfejtését - ha volt vízfolt, azt már a baleset előtt észlelnie kellett felperesnek, ha észlelte miért lépett rá, ha rálépet, akkor az az ő elháríthatatlan magatartása - nem támasztja alá sem a baleseti jegyzőkönyv, sem a meghallgatási jegyzőkönyv, sem a munkabaleseti jegyzőkönyv. Életszerű ugyanis, hogy az esést követően realizálja valaki, hogy mi volt/lehetett az esés kiváltó oka, önmagában attól, hogy meg tudja nevezni azt, abból még nem következik a szándékosság. Hangsúlyozandó, hogy az e körben alperes által előadottak, megmaradtak a feltételezés szintjén, míg az elsőfokú bíróság által megállapítottakat tanú és okirati bizonyíték is alátámasztotta.

- [46] A másodfokú bíróság rá kíván mutatni arra is, hogy egyetlen szakvélemény sem deklarálta azt, hogy a felperes elesését, elcsúszását a mozgásszervi és egyéb megbetegedései okozták volna. Sőt a 74. sorszámú kiegészítő igazságügyi orvosszakértői véleményben dr. B.P. ideggyógyász és idegsebész szakorvos összefoglaló véleménye rögzítette is, hogy „*a felperesnek az életkorának megfelelő mértékű degeneratív gerincbetegsége van. Ezzel kapcsolatba hozhatóan nem volt érdemi egészségkárosodása és ez bizonyíthatóan nem szerepelt az elszenvedett munkahelyi baleset okaként.*” Azzal kapcsolatban pedig, hogy a felperes természetes megbetegedései hatottak közre abban, hogy rosszul emelt és így sérvessége alakult ki, a másodfokú bíróság vissza kíván utalni az 58. sorszámú kiegészítő orvosszakértői véleményre, amely nem ezt, hanem az alperesi hiányosságokat tárta fel a kézi teheremelés, anyagmozgatás és személyemelésre vonatkozó kockázatok körében, és amely hiányosságokkal kapcsolatosan megállapította, hogy azok voltak az elsődleges okai a lágyéksérv kialakulásának. A sérv kialakulásával kapcsolatban a 32. alapszakvélemény is megállapította, hogy az összefüggésbe hozható a beteg megemelésével. A 38. szakvéleményben pedig az szerepel, hogy aki állandóan nehéz fizikai munkát végez, annál a csont és ízületi bántalmak gyakrabban,

halmozottan jelentkeznek és gyengébb hasfal esetén akár lágyéksérv is megjelenhet. Az 54/3. sorszámú kiegészítő szakvéleményben a sebész szakértő sem hozta összefüggésbe a sérvesség kialakulását a mozgásszervi megbetegedésből fakadó esetleges rossz emeléssel. Eszerint ugyanis a keletkezési mechanizmust bármely hasúri nyomásfokozódás elősegítheti. Jelen esetben rectus diastasis és köldöksérv is észlelhető volt, ami az elhízás mellett szintén szerepet játszhatott. A szakértő ezzel összefüggésben mindössze azt emelte ki, hogy az egyetlen erőbehatásra való keletkezési mechanizmus nem ismert.

Alperes a sérvvel kapcsolatosan is felrótta, hogy a felperes erről sem tájékoztatta idejében a munkáltatót. Itt utal a másodfokú bíróság a munkaegészségügyi szakértő azon megállapítására, mely szerint önmagában a lágyéksérv nem feltétlenül eredményez alkalmatlanságot.

[47] Alperes azon hivatkozása körében, miszerint a mozgásszervi megbetegedések természetük szerint pusztán az idő múlásával progressziót mutatnak, valamint, hogy a természetes kórokú megbetegedések vonatkozásában nem bizonyított azok alperesi alkalmazással összefüggő súlyosbodása, az alábbiakat kívánja rögzíteni a másodfokú bíróság.

[48] Mindenekelőtt rögzítendő, hogy a szakvéleményekből megállapítható volt, hogy az alperesi munkáltatónál végzett munkafeladat ellátása, a munkakör teljesítése a felperes természetes kórokú mozgásszervi megbetegedését, állapotát súlyosbította. A szakértők elvetették, hogy felperes foglalkozási megbetegedése alperesnél alakult volna ki, ugyanakkor kimondták, de legalább is lehetségesnek tartották, hogy annak romlásában alperes felróhatóan közrehatott. A másodfokú bíróság ismételten utal ebben a körben a munkaegészségügyi szakértő által megállapítottakra, miszerint a műtőssegédi munkakör hozzájárult a felperes gerincbetegségének súlyosbodásához, a már hivatkozott alperesi hiányosságok együttesen nagymértékben felelősek a derékpanaszok súlyosbodásáért. Ezen felül az 54/4. sorszámú szakvéleményben a reumatológus szakértő is megállapította, hogy a felperes mozgásszervi betegségei kopásos jellegűek és természetes kórokúak, kivéve a bal boka szalagsérülés utáni állapotát, amely a 2013. július 7-én bekövetkezett balesettel kapcsolatos. A szakértő a perifériás ízületi betegségeket érintően kizárta ugyan az okozati összefüggést, a gerincbetegsége tekintetében azonban nem. E körben úgy ítélte meg, hogy részben lehetséges, hogy megfelelő munkavédelmi oktatás esetén felperes krónikus degeneratív gerincbetegsége nem okoz panaszt vagy nem rosszabbodik, mellyel a munkavédelmi szakértői megállapításokat erősítette.

Ugyanakkor dr. **B.K.** szakértő a személyes meghallgatásán a 102. számú tárgyalási jegyzőkönyv szerint a foglalkozási megbetegedésként elismert lumboishialgia, ülőidegszába esetében kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy felperes esetében ez is természetes kórokú betegségnek tudható be, de az alperesnél végzett munka az ezzel kapcsolatos panaszait felgyorsította és a tüneteit súlyosbította.

[49] Nem osztotta a másodfokú bíróság az alperesi fellebbezés azon hivatkozását sem, miszerint a felperes pszichés megbetegedése eleve akadályát képezte annak, hogy őt egészségügyi munkakörben alkalmazzák, a felperes ebben a vonatkozásban is megtevésztette a munkáltatót.

[50] A szakértők által megfogalmazottak együttes értelmezése alapján önmagában a felperes pszichés megbetegedése nem zárja ki véglegesen, hogy akár egészségügyi munkakörben alkalmas legyen a munkavégzésre. A 38. sorszámú kiegészítő szakvéleményben és a 102. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a szakértők által előadottak valóban rögzítették, hogy a felperes paranoid beteg, akit depresszióval kezeltek. Az 58. sorszámú kiegészítő igazságügyi szakértői vélemény pedig azt is rögzítette, hogy a háziorvos adatai alapján 2009-től feltüntetésre került a depresszió diagnózis is. A

tárgyaláson a szakértő is utalt rá, hogy a felperes párkapcsolati életében konfliktusok voltak, ellenérzése van az ellenkező nemmel kapcsolatban, ugyanakkor kiemelte azt is, hogy a felperesnek pozitív hozzáállása volt a gyermekekhez. Dr. B.Gy. szakértő személyes meghallgatása során egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a felperes a munkakör ellátására alkalmas volt. A szakértő szerint nem zárja ki a munkavégzést ugyanis az, ha valaki ilyen tünetegyüttesben szenved, mint amilyenben a felperes. Kifejtésre került, hogy az csak akkor befolyásolja a munkavégzést, ha nincsenek egyensúlyban a paranoid állapothoz kapcsolódó tünetek. A szakértő szerint „*A felperes esetében is elmondható, hogy a nem heveny tüneteket mutató pszichiátriai beteg is tud rendes munkát végezni, a napi életben helyt tud állni*”. A 38. sorszámú kiegészítő szakvélemény is mindössze azt tartalmazza, hogy „*szakértői szempontból az állapítható meg, hogy az általunk is észlelt, természetes kórokúnak tekinthető elmebetegségi állapot tünetgazdag formájában nem teszi képessé a felperest arra, hogy egészségügyben, betegekkel dolgozzon, illetve amennyiben megfelelő pszichiátriai szakorvosi kezelés hatására tünetmentes állapotba kerülne, akkor egészségügyben is lehetne alkalmas munkavégzésre*, melynek aktuális megállapítása az adott munkáltatónál alkalmazott foglalkozási egészségügyi szakorvos feladata lenne.”. A másodfokú bíróság utalni kíván arra, hogy a felperes betegségét azt mutatja, hogy rendszeresen jár orvoshoz, panaszait kivizsgáltatta, gyógyszereit szedte, tehát a pszichés állapota kapcsán sem zárható ki véglegesen a tünetmentes állapot elérése.

Ezzel összefüggésben ismételten hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy sem az elsőfokú ítélet, sem a szakértői vélemények nem állapították meg felperes pszichés megbetegedése, illetve annak esetleges romlása vonatkozásában a munkáltatói felelősséget.

[51] A máshol történt felperesi munkavégzéssel kapcsolatban az alperes a fellebbezésében azt is kifogásolta, hogy bizonyítási indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem kereste meg a ... Kórház és Rendelőintézetet, holott az onnan származó egészségügyi iratokon a felperes „s.d.”, vagyis saját dolgozó megjelöléssel szerepelt. Álláspontja szerint ebben a körben nem volt elegendő csupán az adóbevallások tartalmának felhívása.

[52] A másodfokú bíróság megállapította, hogy bár valóban nem szerepel a ... Kórház és Rendelőintézet megkeresésére vonatkozó indítvány és annak mellőzése az elsőfokú ítéletben, ugyanakkor az elsőfokú bíróság döntésében deklarálta, hogy a párhuzamos foglalkoztatás körében a hatóságok adatszolgáltatását fogadta el hitelesnek, amely adatszolgáltatás szerint a felperesnek az alperesnél fennálló jogviszonya alatt más munkáltatónál bejelentett foglalkoztatása nem valósult meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ez magában foglalja, hogy egyéb indítvány teljesítését ebben a körben az elsőfokú bíróság szükségtelennek találta.

A másodfokú bíróság utalni kíván az iratok között 71. sorszám alatt fellelhető ... Kormányhivatal adatszolgáltatására, amely alapján megállapítható, hogy a felperes az alperessel létrejött jogviszonyát közvetlenül megelőzően, 2011. május 16. - 2012. november 1. közötti időszakban a ... Kórház és Rendelőintézetben dolgozott. Így könnyen előfordulhat, hogy ezen egészségügyi intézmény rendszerében a jogviszonya megszűnését követően is saját dolgozóként szerepelt, különösen akkor, ha korábban ezen intézményben vett is igénybe valamilyen ellátást. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor egy orvosi iratokon található jelzés, valamint a hatósági adatszolgáltatás a bizonyítékok mérlegelése szempontjából nagyobb relevanciával bír.

Az alperes fellebbezésében hivatkozta ugyan, de semmilyen módon nem igazolta, hogy a felperes esetleges megbízási vagy önkéntes foglalkoztatási jogviszonyban állt volna. Ezzel kapcsolatban konkrét tényállítást sem tett. Így ezen hivatkozása mindössze egy hipotetikus tényelőadásnak tekinthető, szemben a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal, hatósági adatszolgáltatással.

- [53] A felperes számára megítélt jövedelempótló járadék összegszerűsége körében az alperes azt hivatkozta, hogy az sehol nem került megállapításra, hogy a felperes munkavégzésre ne lenne alkalmas. Recepciós munkakört az alperes is ajánlott volna neki a felmentését megelőzően, arra azonban a felperes nem tartott igényt.
- [54] Ennek kapcsán a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a kárenyhítési kötelezettség ebben a körben valóban a munkavállalót terhelte. Ugyanakkor - erre való hivatkozás esetén - a munkáltató munkakör felajánlásának kellően konkrétan kell lennie. A peres eljárás során alperesnek konkrétan meg kellett volna jelölnie, hogy a felperesi munkaviszony megszűnésének időpontjában mely munkaköröket tudta volna felajánlani és azokhoz milyen bértömeg kapcsolódott, így a felperes mennyiben nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. Ezen konkrét és határozott tényelődás alapján került volna az elsőfokú bíróság abba a helyzetbe, hogy annak felperesi vitatása esetén arra bizonyítást folytasson le és a felperest megillető juttatásból ezen összeget levonásba helyezze. Ennek hiányában azonban az alperes e körben tett fellebbezési kifogása nem alapos, az ugyanis csupán egy feltételezésen alapuló előadás.
- [55] A kereset-veszteségi járadék iránti igény körében azt rögzíti a másodfokú bíróság, hogy bár a felek egyező előadása e körben nem volt tetten érhető, azonban ennek gyakorlati jelentősége nem volt. Az ehhez szükséges adatokat ugyanis - a jogalapi vitatást fenntartva - az alperes szolgáltatta, melyeket felperes teljes egészében elfogadott és a pontosított összegszerűségi igényét ily módon terjesztette elő. Ebből adódóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy ilyen módon a felek között - a számadatok tekintetében - eltérő előadás nem volt.
- [56] A gyógyszerköltség iránti igénnyel összefüggésben kiemelendő, hogy a felperes háziorvosa nyilatkozott abban a körben, hogy a felperesnél 2015. júliusa óta a gerincbetegség és lágyéksérvel kapcsolatos változásokra figyelemmel gyógyszerváltás történt, és megjelölte, hogy melyek azok a gyógyszerek, amelyeket a felperesnek rendszeresen szednie kellett. A háziorvos mellékletként csatolta az adott gyógyszerekhez kapcsolódó gyógyszerár-listát is, melyek alapján az érintett gyógyszerek térítési díja havi 22.729 forint volt. Ezzel szemben a felperes a gyógyszerköltségeinek havi igényét 8.261 forintban határozta meg, így az elsőfokú bíróság a felperesi kereseti kérelemhez kötötte ezt az összeget vette alapul. Nem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság az alperes e körben tett kifogásait. A felperesnek szükséges gyógyszerek listáját a háziorvosa igazolta, annak hitelességéhez kétség nem fér, a gyógyszer ár lista pedig objektív módon ellenőrizhető volt.
- [57] A gondozás jogcímén járó juttatás vonatkozásában azt emeli ki a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a 74. szám alatt csatolt szakértői véleményben rögzítetteknek megfelelően a sérvműtétet követő három hét időtartamában állapította meg annak szükségességét és ezen időszakkal számolva marasztalta az alperest akként, hogy a felperes által 3.000 forint/óránban megjelölt díjösszeget napi 2,5 órára csökkentette. A felperes ezzel szemben fellebbezéssel nem élt, az elsőfokú bíróság által meghatározott összeg pedig a szakértői véleményben foglaltakon nem terjeszkedett túl.
- [58] A háztartási kisegítő ellentételezése iránti igény vonatkozásában arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette az e körben értékelendő körülményeket, miszerint a felperes egy 38 négyzetméteres 1,5 szobás önkormányzati bérlakásban lakik, amelynek ellátásában

édesanyja segíti. A szakértők egybehangzóan akként nyilatkoztak, hogy a felperes kizárólag a nehéz háztartási munkákban szorul háztartási kisegítőre, amely a felperes édesanyjának vallomása alapján havi egy nagytakarítást, ablakmosást, illetve függőnymosást jelentett. Bár az elsőfokú bíróság ezen igényt heti 3.000 forintban határozta meg, azonban annak havi 12.000 forintra való átszámítását követően megállapítható, hogy az nem eltúlzott mértékű.

- [59] Nem osztotta a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés és sérelemdíj körében az alperes által előadottakat sem. Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés körében a balesetre visszavezethető egészségkárosodás, mint a testi épséghez, egészséghez való jog megsértése, valamint az ebből adódó fájdalom, a segítségre szorulás és e körben a mindennapi élet időszakos elnehezülése okán jutott arra a következtetésre, miszerint a felperest mindezek alapján 400.000 forint mértékű nem vagyoni kártérítés illeti. A sérelemdíj jogcímén előterjesztett igény körében pedig értékelte, hogy a felperes lágyéksérv-műtét miatti egészségkárosodását, mely a szakértői vélemények szerint 5 %-os mértékű volt. Szintén az értékelési körébe vonta a felperesnél jelentkező fájdalmat, a mozgásának nehézségét, valamint azt, hogy az édesanyjának a segítségére szorult, valamint a műtét után maradt heg esztétikai megjelenését is. Mindezen körülményeket együttesen értékelve jutott arra a következtetésre, hogy a felperes által elszenvedett sérelemmel a felperes részére megítélt 600.000 forintos összeg áll arányban. A másodfokú bíróság megalapozottnak találta az elsőfokú bíróság által értékelt körülményeket, valamint a megállapított juttatás mértékét sem találta kirívóan eltúlzottnak, így annak felülmérlegelésére módot nem látott.
- [60] Helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezésében a pervesztesség-pernyertesség arányának nem megfelelő mértékű megállapítására. Az elsőfokú bíróság a 2020. február 20. napján kelt 64.M.820/2016/112. sorszámú ítéletében az alperest 100 %-os mértékben marasztalta az eljárás során felmerült szakértői díj és költségek megfizetésére. Ehhez képest a 2020. június 17. napján kelt kiegészítő ítéletében megállapította, hogy a felperes 90 %-ban lett pernyertes.
- [61] A pertárgy értékének számítására vonatkozó Pp. 24. § és 512. §-ban foglaltakat együtt értelmezve megállapítható, hogy amennyiben a munkaügyi per tárgya pénzkövetelés, akkor a per tárgyának értéke a pénzkövetelés összege, járadékigény esetén pedig annak egy évi összegét kell a keresettel érvényesített követelés értékeként figyelembe venni. Amennyiben a perben többféle jogcímen is terjesztenek elő igényt, akkor azok értéke összeszámítandó.
- A jelen perbeli esetben a felperes által pontosított és módosított keresetében előterjesztett igények az alábbiak szerint alakultak: kereset-veszteségi járadék címén havi 90.870 forint, ami éves szinten 1.090.440 forint, gyógyszerköltség címén havi 8.271 forint, amelynek az évi mértéke 99.252 forint, gondozási igény címén három hétre 315.000 forint, háztartási kisegítő címén havi 60.000 forint, ami éves szinten 720.000 forint, kulturális többletköltség címén pedig mindösszesen 72.273 forint, sérelemdíj jogcímén 1.200.000 forint, nem vagyoni kártérítés jogcímén 500.000 forint összeget igényelt. Így az általa pontosított, módosított keresetében megjelölt pertárgyérték 3.996.965 forint volt.
- Helyesen utalt az alperes arra a körülményre, hogy a felperes a keresetlevelében nem vagyoni kártérítésként 5.000.000 forint, sérelemdíjként 15.000.000 forint összeget jelölt meg. A Pp. 81. § (2) bekezdése értelmében a kártérítési és az összecszerűség kérdésében bírói mérlegeléstől függő egyéb perekben tehát - eltérően a részleges pernyertesség esetében érvényesülő szabálytól - általában nincs jelentősége annak, hogy a felperes milyen arányban lett pervesztes, illetve az alperes pernyertes, mert ezekben a perekben a perköltség a marasztalási - tehát nem a teljes követelt - összeghez

igazodóan illeti meg a felperest. Kivétel az az eset, ha a követelés nyilvánvalóan túlzott, mert akkor a részleges pernyertességre megállapított perköltségviselési szabályt alkalmazza a bíróság. A felperes által megjelölt összegek nagyságrendileg eltúlzottnak voltak tekinthetők, így az arányosítás során azokra is figyelemmel kellett lenni.

Az elsőfokú bíróság által megítélt összeg, illetőleg annak az egy évre járó mértékére figyelemmel a felperes 2.491.192 forint összegben lett pernyertes, így a pervesztesség-pernyertesség aránya az elsőfokú kiegészítő ítéletben megállapítottakkal szemben 11 %-os mértékű volt. Ennek megfelelően az alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint részleges pernyertesség arányában köteles viselni a felmerült perköltség összegét. Ezen arányra figyelemmel a másodfokú bíróság az alperest terhelő szakértői díj és költség összegét a leszállított mértékben állapította meg. A felperesi oldalon felmerült költség viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2 § (2) bekezdése, a 13. és 14. §-a alapján rendelkezett a másodfokú bíróság.

- [62] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a per fő tárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta, míg az elsőfokú perköltség összegének leszállításáról döntött.

Záró rendelkezések

- [63] A másodfokú bíróság a perköltség körében a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. A perköltség összegének megállapításánál a személyesen eljáró felperes által igazolt posta és fénymásolási költségek összegét látta megállapíthatónak.
- [64] A fellebbezéssel érintett rész tekintetében a felperes teljes mértékben pernyertes lett, így a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján az állam terhén marad.
- [65] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233/A. §-a zárja ki.
- Budapest, 2020. november 5.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Mihalics Klaudia s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Edit s.k.
bíró